

Foto: Robert-Jan Asselbergs

'Bij een op de tien schoten is een (zweet)hond nodig'. Die uitspraak van Bart Castelein op de afgelopen Algemene Leden Vergadering veroorzaakte nogal wat discussie. Castelein licht toe.

DOOR BART CASTELEIN

EEN OP DE TIEN

'Bij een op de tien schoten is een (zweet)hond nodig': die uitspraak blijft overeind! Het is de optelsom en analyse van duizenden schoten uit de praktijk van het professionele grofwildbeheer. De cijfers zijn gebaseerd op een onderzoek van enkele geïnteresseerde collega's en het betreft blad-schoten, missers en alles daar tussenin. Bij een op de tien schoten is er dus een hond nodig om een beest te bergen, na te zoeken of om te controleren of een stuk wel of niet is geraakt. Kanttekening: er is met name onderzoek gedaan naar afschot op zwartwild, roodwild en damwild. Bij reewild betreft het ongeveer tien procent van het totale aantal.

Nazook

Wanneer spreken we eigenlijk van nazook? Niet iedere inzet van hond en geleider is een nazook. Voor de officiële rasverenigingen van de zweethonden, verenigd in het 'Internationale Schweiss Hunden Verband', gelden succesvolle

nazooken pas vanaf driehonderd meter en een minimaal vier uur oud spoor. Voldoet de inzet niet aan deze criteria, maar wordt het stuk wel gevonden dan noemen we dit 'sleephulp'. Het is een algemene internationale regel voor serieuze zweethonden-geleiders. Een nazookteam is veel op pad. Voor complexe en succesvolle nazooken, controles, korte nazooken en inzetten die niet tot succes leiden. Ieder beschoten of aangereden stuk dient zo nodig nagezocht te worden door een erkend nazookteam. Lang niet iedere inzet van een zweethond is dus een echte nazook. Sterker nog: een minderheid van de inzetten is een succesvolle nazook. Gemiddeld een op de vier acties ontloopt zich tot een succesvolle nazook.

Rust en verstand

Een zweethond, of jacht/gebruikshond, zoekt aan een lange lijn tot het dode stuk of een warm wondbed is gevonden.

“

De lichtzinnigheid die je soms tegenkomt vind ik moeilijk te bevatten.

”

Los zoekende honden kunnen een gewond beest eindeloos ver weg jagen en een serieuze nazoek onmogelijk maken. Zeker bij reeën. Het heeft al veel dierenleed opgeleverd en valt te typeren als onprofessioneel handelen. Rust en verstand is de beste raadgever. Is de kogel eenmaal uit de loop, dan is er nog tijd genoeg voor een afgewogen keuze. Ik weet ook wel dat theorie en praktijk nogal eens ver uit elkaar liggen. Ik ben immers dagelijks beroepsmatig met deze materie bezig. Als het schot is gevallen en het donker wordt wil je zo snel mogelijk weten waar het beschoten stuk ligt. Met enige terughoudendheid en verstand, in plaats van ontombare passie, kun je best voorzichtig honderd meter zoeken met een aangeliijnde hond. Maar vind je het stuk niet en zie je geen longzweet, dan hebben we het niet meer over een bladschot. Wel over een potentieel moeilijke nazoek. Opschalen naar een goed nazoekteam is dan verstandig.

Plaats

Veel beheerders vinden het belangrijk dat het stuk op de aanschotplaats ligt. Men gaat ervan uit dat dit gelijk staat aan een goed geplaatst schot. In werkelijkheid heeft dit niets met elkaar te maken. Dat zwartwild, damwild of roodwild nog enkele tientallen meters afspringt is volkomen normaal. Ligt zo'n groter beest op de aanschotplaats dan is juist waakzaamheid geboden! Dit kan duiden op een krellschot, maar ook op een loperschot of weidwond! Ook voor een ree, dat wordt geschoten met een zwaarder kaliber op het blad, is een hoge vlucht normaal. Dit misverstand verleidt sommige beheerders soms tot risicovol gedrag. Ze willen dan 'voorop' schieten of op de voorloper of, nog verwerpelijker, op de kop of nek. Zo verklein je echter alleen maar het dodelijke trefvlak. Rondom het blad zit veel ruimte voor potentiële fouten. Dan beschadig je bijvoorbeeld het centraal zenuwstelsel, longen, bloedvaten en grote organen. Ga je proberen om het beest op de plaats te binden door middel van het verleggen van het ideale trefpunt, dan wordt de kans op dierenleed steeds groter! 'Voorop' schieten of 'pootje breken' om het stuk op de plaats te binden resulteert vooral in een hoger percentage loperschoten. Daarvan komt het overgrote deel, met behulp van een goede zweethond wel binnen, maar gewenst is dit allerminst. Dergelijke stukken zijn bij een nazoek aanzienlijk moeilijker te vinden, met veel dierenleed als gevolg. Voor het 'hoger aanhouden' geldt min of meer hetzelfde: de kans op een krellschot of een zogenaamd 'Holenschuss' (een niet dodelijk schot onder de ruggenwervel door) is relatief groot. Helemaal risicovol zijn schoten op nek of kop. Dat biedt immers een klein trefvlak en betreft een beweeglijk deel van het dier.

Lichtzinnig

Ik heb ooit voor de Grofwildcursus van IPC een verzameling foto's van stukken grofwild met beschadigde neuzen, onderkaken, tongen, luchtpijpen en dergelijke bijeen gebracht. Dit is iets wat de meeste schutters niet snel zien omdat de nazoek vaak moeilijk en niet succesvol is. Hart, lopers en longen zijn nog intact. Het enige wat het dier rest is vluchten. De schoten zijn wel dodelijk, maar pas na enkele weken creperen. Dit moet je als verantwoordelijk beheerder niet willen! De lichtzinnigheid die je soms tegenkomt vind ik moeilijk te bevatten. Dan sta je op een aanschotplaats met een hand vol kiezen, tong en kaakbot en zegt de schutter: 'Oh, dat geneest wel weer...'. Faunabeheer is een serieuze taak. Uitvoerders hebben de verplichting om dat gewetensvol en vakkundig uit te voeren en dit begint met een weidelijk schot en een goede hond als 'trouble shooter'.